1939 ий
21
МАИ
№ 42 (541)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ВЕЛИКИИ ЛЕНИНЫН ЛӰМЖЫМ ОНЧЫКЫЖАТ ОПРАВДАТЛАШ

Латвич ий ожно, 1924 ийыште пионерский организацийлан Владимир Ильич Ленинын лӱмжым присвоитлыме. Латвич ий жапыште юный ленинец-шамыч моткоч чагле корным эртевыт да эше утларак чагле корно нуным ончылно кия. Тиде корным нунылан большевистский партий ден пӱтынь тӱнясе шемерын великий вождьшо Сталин йолташ ончыктеныт да ончыктат, тиде корно дене нуным Ленинско-Сталинский комсомол нангаен да нангая.

Латвич ий жапыште пионерский организаций массовый детский коммунистический организацийыш савырнен; кызыт шке радыштыже 13 миллион утла пионер-шамычым иметла. Мемнан Марийский республикыште 40 тӱжем утла пионер шотлалтеш.

Школлаште тунеммын качествыжым нӧлтышаш верч, ученик-шамыч коклаште сознательный дисциплина верч, йоча-шамычым Ленин—Сталин партийлан преданный улмо духеш воспитатлышаш верч кредалмаште пионерский организацийын рольжо кугу да эше кушкеш. Тунеммаште пионер-шамыч гыч отличник, ударник, дисциплина шотышто примерым ончыктышо шуко шотлалтеш. Оборонный пашаште пионерский организаций активно участвоватла: пионер-шамыч гыч шукыжо оборонный значокым иметлат. Пионер-шамыч тӱрлӧ кружоклаште активный участийым приниматлат, примерым ончыктат. Всесоюзный ялозанлык выставкыште 22 пионер участвоватлаш тӱҥалеш.

Латвич ий жапыште пионерский организаций шкенжын отрядлаштыже родинан ӱшанле эргыже да ӱдыржӧ-шамычым, элна мучко палыме герой-шамычым шагал огыл воспитатлен да воспитатла.

Заозерная высоташте оз верелый самурай-шамыч ваштареш изи отряд дене талын кредалше лейтенант Левченко Советский Союзын Геройжо—ожно пионер ыле, тудым пионерский организаций воспитатлен.

Комсомолка Татьяна Федорова — знатный метростроевка, пионерский ден комсомольский организаций тудым куштен; советский калык туллан кугу доверийым пуэн—СССР Верховный Советыш сайлен.

Стахановка Дуся Виноградова—стахановский движенийын ик инициаторжо, СССР Верховный Советыш депутат, тудат юный ленинец-шамыч радыште лийын.

Пашаште да тунеммаште образецым ончыктымылан 14 пионер орденым налын. Пионерка Мамлакат хлопок погымаште стахановецла ыштымылан орден дене наградитлалтын. Шокшо югышто, Кабардино-Балкарийыште колхозный стройын отличный шефше пионер-орденоносец Баразби Хамгоков ила.

Советский Союзышто пионер-шамыч да чыла йоча пиалан, эрыкан илыш дене илат. Пионер-шамычлан да чыла йоча-шамычлан дворецым, садлам, площадкым, стадионым да молымат создатлыме. Мемнан коммунистический партий да Сталин йолташ йоча-шамыч дек шокшо заботам проявитлат. Марийский республикыште пионер-шамычлан кеҥеж жапыште каваш шуко мероприятийым ыштыме.

Коммунистический партий Ленинский комсомоллан почетный доверийым оказатлен: пионерский организаций дене руководитлаш. Комсомолын задачыже—пионерский отряд-шамычын школлаште дисциплина верч, тунеммашын кӱкшӧ качествыже верч, политический воспитанийым виянгдышаш верч кучедалмашыштым возглавитлаш.

Пионерский организацийлан Владимир Ильич Ленинын лӱмжым присвоитлымылан латвич ий теммым кугешнымаш дене вашлийын, юный ленинец-шамычлан йоча-шамычым коммунистический духеш ончыкыжат воспитатлымаште, герой-шамычым куштымаште, эше утларак кучедалман, великий Сталинын ончыктымо волгыдо корно дене ончыко каяш—ямделияш!

Стахановец-шамыч армий шукемеш

„Марий" колхозышто (Параньгинский район) чыла пашамат стахановский метод дене ыштат. Пашаште кажне кечын лу дене у стахановец-шамыч шочыт, нуно паша нормым утыж дене темат да пашаште шенгеллан кодшо-шамычлан полшат. Теве Бирюков Павел куралмаште нормым кажне кечын 130—140 процентлан темен.

Моло колхозник-шамычат Бирюков йолташын примерже почеш пашам ыштат да паша производительностьым вӧлтат. Теве: Михайлов Петр, Александров Николай, Петров Николай, Алексеев Александр куралмаште паша нормым 120—130 процент марте теменыт.

А. Иванов.

* * *

„1 май" колхозышто (Сернурский район) социалистический соревнований кумдан шарлен. Колхозник-шамыч пашам соревнователен ыштат да чыла пашам срок деч ончыч шуктышаш верч кучедалыт, паша нормым эреак утыж дене темен шогат.

Колхозын эн сай стахановецше-шамыч Таныгин И. Т., Ямбаршев В. И. да молат норма почеш 0,75 гектарым куралме олмеш 1,20—1,30 гектарым да утларакат куралыт. Шӱрышӧ-шамычат Киндулов И. А., Войкин И. Г., Алметов И. С. 2,00 гектар олмеш 2,50—2,60 гектарым шӱреныт.

Пашаште лу дене у стахановец-шамыч шочыт да у сеҥымаш-шамычым ыштат, колхозын озанлыкшым адакат утларак пенгыдемдышаш верч кучедалыт.

Аппаков Васлий.

Снимкыште: Йошкар-Оласе 6-шо номеран средний школа пеленсе комсомольский комитетын секретарьже Нина Москвичова. Тудо пионерский пашам сай организоватлен.

Фото М. Чуршуковын.

МЕМНАН ПАША ОПЫТНА

Отчетно-выборный комсомольский собраний деч ончыч мемнан первичный комсомольский организацийыште 23 комсомолец веле ыле. Ме несоюзный молодежь коклаште умылтарымаш пашам виянрак ышташ да нуным Ленинский комсомол радамыш шупшаш шкенан ончылан задачым шындышна. Тыге мемнан комсомольский организаций 37 еҥыш шуо.

Комсомолец да тугак несоюзный молодежь коклаште воспитательный пашам сайын шындыме. Комсомолец-шамыч чылан „ВКП(б) историй краткий курсым" изучатлат, газетым лудыт. Тиддеч посна ВКП(б) XVIII с'ездын решенийже-шамычым тунемыт. Комсомольский организаций шке пашажым план почеш ышта, тылзеш кок гана комсомольский собраний эртаралтеш, тушто интересный вопрос-шамыч шывдалтыт.

Комсомолец да несоюзный молодежь вий дене драмкружокым, хоровой, фото ден танец кружокшамычым организоватлыме. Тиддеч посна Осоавиахим, МОПР, СВБ организаций-шамыч улыт да нунат пашам сай ыштат. Комсомолец-шамыч чыла пашашт участийым приниматлат.

Д. Фролов.

Чирке средний школысо ВЛКСМ комитет секретарь.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

Пашазе-Кресаньык Военно-Морской Флотышто действительный службын срокшо-шамыч нерген

СССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫН

УКАЗШЕ

Пашазе-Кресаньык Военно-Морской Флотын боевой ямдылыкшым нӧлталашлан, техникам пеш сайын овладеватлашлан да краснофлотец специалист-щамычым кӱкшӧ качество дене ямдылашлан СССР ЦИК ден СНК-ын 1930 ий 13 августышто пенгыдемдыме обязательный военный служба нерген законыш тыгай вашталтыш-шамычым пурташ:

1. Пашазе Кресаньык Военно-Морской Флотын кадрлаштыже непрерывный (срочный) службын срокшо-шамычым установитлаш—

а) флот корабль ден часть-шамычын военнослужащийыштлан 5 ий;

б) береговой оборонын военнослужащийже-шамычлан 4 ий.

2. Сверхсрочный службылан 3 ий деч шагал огыл сроклан кодаш.

3. Высший ден средний образованийым иметлыше, Пашазе-Кресаньык Военно-Морской Флотышто службым эртыше еҥ-шамычлан службын срокым кӱчыкемдыме шотышто льготым отменитлаш, вунылан службын общий срокшо-шамычым установитлаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1939 ий 16 май.

Теҥгече испытаний тӱҥалын

Теҥгече мемнан республикын чыла школлаштыже проверочный переводный да выпускной испытаний тӱҥалын. Тиде испытаний тений тунемме ийыште кажне тунемшын налме знанийжым да кажне педагогын ыштыме пашажым вашт тончыш семын раш ончыкташ тӱҥалеш.

Теве Йошкар Ола 6-шо №-ан школа комсомольский да пионерский организаций-шамыч ден пырля испытанийлан сай ямдылалтын ыле. Теҥгече тыште русский язык предмет дене письменный испытаний лийын. Испытаний чыла классыште сай результатым пуэн. Большаков.

Шожым погаш тӱҥалыныт

БАХАРДЕН. (Туркменский СССР). „Парижская Коммуна", „Кызыл-Кол", „НКВД", Ворошилов лӱм., Молотов лӱм да моло колхоз-шамыч шожым погаш тӱҥалыныт.

Колхозник-шамыч уборочный пашам 5—6 кечыште пытараш обязательствым налыныт.

Кокымшо Пятилетка Заемын 11-ше тиражше

Чарджоу (Туркменский ССР). 18 майыште састене Кокымшо Пятилетка Заемын (нылымше ий выпуск) 11-ше тиражше пытен. 184.240 тӱжем теҥгеаш 1.130 тӱжем выигрыш модалтын.

82

ТУНЕММЕ ИЙЫМ „ХОРОШО" ДА „ОТЛИЧНО" ПЫТАРЕНА

ВКП(б) XVIII-ше с'езд эртымек мемнан пионерский организацийыште чыла пионер-шамыч Кумышо Сталинский Пятилетка лўмеш социалистический соревнованийыш ушныышт да шке-

Кузнецова Нюра.

ныышт ўмбак конкретный обязательствым налыч: 1938—39 тунемме ийым „хорошо" да „отлично" дене, ик второгодник деч посна тунем пытараш.

Пионер-шамыч шкенышт обязательствыштым кўлеш семын шукташ пижыч. Тунеммаште почеш кодшо-шамычлан полыш эреак пуалтын. Теве V „Б" классыште тунемше пионер Иванов В. неуспевающий ыле. Тудлан шуко полшымо. Ындыже Иванов йолташын начар отметкыже иктат уке.

Испытанийлан шукертак ямдылалташ тӱҥалме. Звеньевой сборлаште испытаний нерген да кӧ кузе ямдылалтме нерген шуко гана колыштмо. Нылымше чырыкыште 275 пионер гыч 33 отличник, 81 ударник, а неуспевающий иктат уке.

Пионерский организаций дисциплина верчат пеҥгыдын кучедалын. Теве, примерлан, 4 „А" классыште тунемше пионер Скворцов Михаил дисциплина шотышто пушкыдырак ыле, адак моло йоҥлышымат ыштылын. Пионерский организаций воспитательный пашалан кугу вниманийым уделятлен; Скворцов йолташ ындыже шуко шотышто тӧрлатен.

Ученик-шамыч коклаште международный положений нерген ятыр гана докладым эртарыме; тӱрлӧ тошто пайрем-шамычын вредный нерген умылтарыме.

Пионерский организаций кеҥеж каникуллан ямдылалтын. VI „Б" классыште тунемше отличница Баранова Нина Артекыш канаш каен. Тунемме ий пытымек 11 отличник районный пионерский лагерьыш колтена.

Кеҥеж жапыште колхозлаште пионерский организаций-шамычым создаватлаш шонена, комсомолец ден пионер-шамычым воспитательлан сайлыме.

Пионер вожатый КУЗНЕЦОВА.

Пеш кугу честь

Кодшо ийын мыйым октябрят гыч пионерыш кусарышт. Тиде кече мыйын илыштем эн куаныме кеч лие. Вет пионерлан В. И. Ленинын лӱмжым нумалме деч кугу честь лийын огеш керт. Тиде марте мый ударница велэ улам ыле. А вет пионер—чыла вереат примерный лийшаш. Мый тидым раш умыленам, садлан шке ончыланем отлично тунемаш задачым шындышым. Тидым честь дене шуктенам. Кызыт отличница улам.

Кызыт мемнан ончылно кугу паша шога—испытанийым сайын эртарен 4-ше класс гыч 5-ше классыш вончаш. Мый кызыт испытанийлан чот ямдылалтам. Тунем эртыме предмет-шамычым чыла уэш повторитлен шогем. Повторе-

Смирнова Лида.

ний годым йолташ дене занимматлаш эше сайрак. Ме кызыт Юрка йолташем дене ваш-ваш йодыштына, диктантым ыштена. Кунам умылдымо вопрос лиеш гын, мланна Юркан аваже умылтара.

Тыге мые испытанийым чыла предмет дене отличнo сдатлышаш верч кучедалам.

Смирнова Лида,
Йошкар-Ола 1-ше №-ан школын отличницаже.

ПИОНЕР ПАШАН ОРГАНИЗАТОРЖО

Пионер-шамыч дене пашам ыштымаш—комсомольский организацийын почетный да ответственный задачыже улеш.

Йошкар-Ола 6-шо №-ан средний школа пеленсе комсомольский комитет секретарь Нина Москвичова пионер пашалан кугу вниманийым ойыра да пионер пашам йӧрата. Вет тудо шкежат пионер гыч средний школышто тунукышо марте кушкын. 1924 ийыште пионерыш пурен. Тыште кок ий шогымек, комсомолыш пурен. Комсомол тудлан кумда корным почеш,—тудо высший образованийым налеш. Кызыт тудо ВКП(б) членыш кандидатлан пурен.

Комсомольский комитетын пионер коклаште пашам сайын ыштымыже дене комсомол организаций, тугак пионерский организацият эреак кушкеш. Тений гына пионер гыч комсомолыш 75 еҥым кусарыме. Нунын кокла гыч шукыжо отличник ден ударник-шамыч улыт.

7-ше „Б" классыште тунемше Халтуринын начар тунеммыже да шкевжым кучен моштыдымыжлан тунуктышо-шамыч ӧрыныт, кажне кечын гаяк жаловатленыт. Тунам Москвичова йолташ тиде пашам шкеак шымлен налын. Вашке Халтуринын яндар йӱкшӧ комсомольский погынымаште шергылтын—„...мыйым комсомолыш пурташ йодам. Комсомолын кӱкшӧ званийжым честь дене нумалаш тӱҥалам".

Эртеныт кече. Ончыч начар тунемше Халтуринын лӱмжӧ моктымашке шуын. Поведенијат саемын. Активный комсомолец лийын. Тиде ик пример гына. Но тыжечын раш ужаш лиеш—Москвичова воспитательный пашам моштен ышта.

Тенийсе тунемме ийыште комсомольский комитет вожатый-шамычым ойрымаш пашам поснак ответственный пашалан шотлен. Вожатыйлан сай успеваемостям, пашам ышташ желатлыше эн сай комсомолец-шамычым шогалтыме. Кызыт шуко отряд вожатый-шамыч—Галя Саляева, Лена Шевелева, Надя Павлова, Тася Жуковская, молат ик ий велэ вожатыйлан ыштат гынат, шкенышты усталыкыштым, моштымыштым ончыктышт.

Пионер-шамыч дене пашам эреак ышташ комитет член Суворова йолташым ойрымо. Тудо кажне вожатыйлан полша, отрядыште эре лиеш. Тӱрлӧ тема дене чӱчкыдын беседым эртара. Тулеч посна комсомолец-шамычат полшат. Теве Витя Исаев сборлаште 5 беседым эртарен.

Комсомол комитет испытанийлан ямдылалтмаштат кугу пашам ыштен. Школа пелен консультаций эре лиеш. Испытанийым сайын эртараш комсомольский комитет чот полша.

М. Большаков.

ВОСПИТАНИЙ ПАШАМ САЙ ОРГАНИЗОВАТЛЕНАМ

Мые Йошкар-Ола 6-шо номеран средний школышто старший пионер вожатыйлан пашам ыштем. Тиде ўшанен пумо кугу пашам сайын шуктышаш верч чот тыршем.

Мемнан школышто чылаже 22 отряд уло. Отряд вожатый-шамычлан тений комсомольский комитет тунеммаште отличник, общественный пашаште активный комсомолец-шамычым ойырен. Теве: Галя Саляева, Надя Павлова, Лена Шевелева, Тамара Смирнова школыштына эн сай пионер - вожатый улыт. Нунын отрядыште ик начар тунемшат уке. Посещаемостят сай.

Лена Шевелеван отрядыштыже Зивин Леван дисциплиныже сай огыл ыле, тунеммаштат почеш кодеш ыле. Тудым ме вашке тӧрлатышна. Кызыт тудын ик плохо отметкыжат уке, шуко предмет дене хорошо отметкыже уло. Тыгак Саляеван отрядыштыжат тунеммаште почеш кодшо пионер - шамыч ылыч. Кызыт ик начар тунемше пионерат уке.

Вашке пионер-шамыч кеҥеж каникулыш каят. Ме кеҥежымат пионер коклаште пашанам сай ышташ тӱҥалына. Кызыт мемнан школа пелен оборонностым организоватлыме. Мемнан школа Всесоюзный Ялозанлык [выставкылан чот ямдылалтеш. Теве Карпован отрядше выставкылан кроликым, Королева Витан отрядше—тӱрлӧ пеледыш-шамычым, Шевелеван отрядше паренгым ямдылат. Тулеч посна шуко пионер-шамыч Пионер пӧртыштӧ, Детский технический станцийыште выставкылан ямдылалтмаште активно участвоватлат.

Чернова.

МЕ ПИАЛАН ИКШЫВЕ УЛЫНА

Красноярский неполный средний школын (Звениговский район) 7-ше классыштыже тунемше-шамыч тунемме ий мучкак „отлично" отметка дене тунем толыч да испытанийымат отлично эртараш виян ямдылалтыныт. Нуно школышко кечын коклаш кодыде коштыныт. Классыште учительын ойлымо кажне мутшым вуйыш пышташ тыршен сайын колыштыныт. Тыгерак нуно „отлично да „сай" отметка дене тунемыныт.

Ученик-шамыч Петров Николай, Степанов Николай, Азиков Константин, Морскова Вера, Остроумов Арсений, Зорин Спиридон да ятыр мол.т чыла предмет денат отлично тунемыт. Нуно испытанийым отлично сдатлен средний школашке тунемаш пурышаш верч тыршат, кушкын шогышо Сталинский поколенийым коммунистический духеш воспитыватлыше кадр лийын шуышаш верч кучедалыт.

А. Данилов,
Е. Остроумов.

Снимкыште: Русско-Шойский начальный школын (Н.-Торъяльский район) орденоносец-учительницаже А. С. Новоселова йолташ русский язык урокым эртарымыже годым.

Фото С. Чуршуковын.

Ик начар отметкат ок лий

Мый Красноярский неполный средний школын (Звениговский район) 7-ше классыштыже тунемам. Тунеммаштем ик начар отметкат уке, чыла предмет денат „отлично" да „хорошо" отметка ден тунемам. Мый яра жапем арам ом йомдаре: культурно канем, художественный литературым лудам да молат.

Кызыт мый испытанийлан сайын ямдылалтынам, испытанийым „отлично" да „хорошо" отметка дене эртараш тыршем. Шыжым средний школышко тунемаш пураш шонем. Шонымем обязательно шуктем.

(Данилов.

РЕСПУБЛИКЫСЕ ПЕРВЫЙ ПИОНЕРСКИЙ АНСАМБЛЬ

Марийский бумкомбинатысе средний школа пелеҥсе пионерский организаций шке пашажым сай шуктен шога. Пионер-шамыч тунеммашгат, общественный пашаштат эре ончылно улыт. Нуным сай воспитатлат.

Бумстрой пелен пионерский ансамбльым организоватлыме. Снимкыште: мурмашым да куштымашым организоватлыше пионерка-шамыч.
Фото М. Чуршуковын.

Средний школа пелен мурмашым да куштымашым организоватлыше республик кӧргыштӧ первый пионерский ансамбльым организоватлыме. Пионерский ансамбльыште чылаже 150 пионер участвоватла.

Пионерский ансамбльым организоватлымылан ик ий веле шуэш гынат, ансамбль пашаштыже сай результатым ончыкта. Нуно шуко гана Марбумкомбинатын клубешыже выступатленыт. Выступлений эре успех дене эртен.

Пионерский ансамбльын руководительже Здислав Янович Филипецкий йолташ нерген посна ойлыде ок лий. Филипецкий йолташын толмыжо деч ончычак ансамбльым организоватлыме ыле. Но пашажым сай шындыме огыл. Тудо шке организаторский мастарлыкшым первый кече гычак ончыктен. Филипецкий йолташ пионерский ансамбльын пашажым саемдаш уло вийым пыштен пижын. Чынак тудо ансамбльын пашажым саемден.

Посна пионер-шамыч ансамбльыште шке талантыштым чот развиватлат. Теве Кульнина Нина, Чернова Вера, Костина Муся, Таратенко Мося да молат пеш сай выступатлат. Тыштан пионер-шамыч культурно кушкыт, развиватлалтыт.

Туге гынат, келасаш кӱлеш. Пионерский ансамбльлан але музыкальный инструмент, оборудований ситыдыш уке. Ансамбльлан музыкальный инструментым налаш полыш кӱлеш.

И. Рожкин.

ЙОШКАР ГАЛСТУКЫМ ГОРДОСТЬ ДЕН НУМАЛЫНАМ

Советский пионер-шамычын куанымашан пайрем кечын, мый пионер улмем шарнымашемым тыланда каласынем.

Пионерский отрядышке Одессыште музыкальный школышто тунеммем годым пуренам. Пионерский отрядыште торжественный обещанийым пуымо дене йошкар галстукым налымем тачысе кече гай шарнем. Тиде кечым мые нигунамат ом мондо, эре шарнем.

Мемнан школышто пионерский отряд куго ыле. Ик мыняр жап гыч мыйым отрядын председательжылан, а Миша Фихтенгольцым, кызыт орденоносец-музыкант—мыйын помощникылан сайлышт.

Мемнан пионерский отрядыште одаренный, талантливый рвезе-шамыч шукын улыт ыле. Основной вийым ме тунеммашке уделитлен улына. Сайын тунеммаш кажне пионерлан отценка лийын. Но ме общественный пашамат монден огына ул. Мемнан кокла гыч кажныже отрядын общественный пашажым честно, аккуратно, энтузиазм дене ыштен. Мемнан школысо пионерский отряд ден комсомольский организаций мланем шуко вниманийым уделитлен, общественный пашам ыштымаште да кушмаште кугун полшен. Тиде полшымаште мый бодростьым, энергийым черпатленам.

Пионерский отряд мыйым комсомолыш пурашлан ямдылен.

Кызытат ярa жапемым пионер-шамыч дене пашам ыштымашлан уделитлем. Московский консерваторий пелеҥсе Цантральный музыкальный школышто пионервожатыйлан пашам ыштем. Мыйын отрядысе пионер-шамыч пеш кугу одаренный улыт. Нунын тунеммашым йӧратымаш да общественный пашашке шокшо стремлений мыйым увлекатла.

Мый шке пионер-шамычым мемнан великий родиналан полезный, коммунизм ыштыше достойный ең шамычым воспитатлем.

Музыкант исполнитель-шамыч Всесоюзный ден международный конкурсласе лауреат орденоносец ЛИЗА ГИЛЕЛЬС.

Испытанийлан ямде улыт

Старо Тор'яльский средний школа (Н.-Тор'яльский район) проверочный испытанийым сай показатель дене вашлийшаш верч тунемше-шамыч ваш-ваш соцдоговорым ыштеныт. Отлично да хорошо тунемше-шамыч: Романов В., Косоротов М., Ешмеков Н., Иванов Н., Ураков М., Домрачева М., молат почеш кодшо-шамычлан полшат. Туныктышо-шамычат тунемше-шамычын умылдымо вопросыштлан консультацийым эртарат.

К. С. Сапожников.

Снимкыште: Сидоровский начальный школын (Йошкар-Ола) район орденоносец-учительницаже М. Ф. Костина йолташ отличник-шамыч дене испытанийлан ямдылалтме нерген мутлана.
Фото М. Чуршуковын.

ОБЯЗАТЕЛЬНО ЛЕТЧИК ЛИЯМ

Самолет мланде ӱмбач кушталгын кынеле. Ме койын кӱшкӧ кӱзена. Тужеч олажат изин гына коеш. Моторын тӧр мурымо йӱкшӧ шокта. Кочам пеҥгыде кидше дене самолетым моштен виктара. Тудо мланем ойла,—„Гена, кушкын шуат,

Снимкыште: Боцманов Генадий бензиновый моторан модельым ыштымыже годым.

мый тыйым обязательно летчиклан туныктем. Тунам вара тыят воздушный кугу корабль-шамычым коштыкташ тӱҥалат". Тыге мыйым кочам самолет дене шуко коштыктыш. Тунам мый путырак чот куаненам.

Тиде жаплан 10 ий эртен. Мый кочамын ойлымыжым алят тачыла шарнем. Кочам Йошкар Армийыште Военно-Воздушный флотын командирже ыле. Воздушный катастрофай лийме дене 1929 ийыште колен.

Кочамын шӱден кодымо мутшым шукташ тыршем. Ынде 5 ий лиеш Йошкар-Ола детский технический станцийыште авиомоделист кружокышто пашам ыштем. Первояк модельым схемыжым, варажым фюзелжный модель-шамычым ыштенам. А ынде бензиновый моторчикан модель-шамычым ыштылам. Тений бензиновый моторчикан кок модельым ыштенам. Кызыт „Амфибия" самолет форман летающий лодкам ыштем.

Тений 7-ше классым тунем пытарем. Ончыкыжым авиационный училищыш тунемаш каем. Мый кочамын шӱдымыжым шуктем. Обязательно летчик лиям!

Боцманов Генадий.

СЛАВНЫЙ ДАТЫМ САЙЫН ОТМЕТИТЛАТ

Пионерский комната жизнерадостный пионер-шамыч дене теме. Совет отрядын председательже Ефремова Таня звена вожатый-шамыч деч рапортым приниматлымекыже отряд вожатый Шевелевалан рапортоватлыш. Сборыш пионер-шамыч чыланат толыныт.

— Таче ме,—ойла отряд вожатый Шевелева Лена,—тендан дене испытанийым эртарыме да пионер-шамычын йӧратыме пайремже, пионерский организацийлан Владимир Ильич Ленин лӱмым пуымо кече нерген беседым классный руководитель—туныктышо Мария Васильевна ышта.

Шып. Пионер-шамыч чыланат активно колыштыт.

— 20-шо май гыч,—ойла Мария Васильевна,—школлаште испытаний тӱҥалын. Мемнан 4 „А" классыште 21-ше майыште русский язык дене испытаний лиеш. Тунемше-шамыч испытанийлан сай ямдылалтыныт. Испытанийлан ямдылалтмаште особенно пионер-шамычкугу рольым модыныт. Глушкова Маруся, Белик, Ефимова, молат испытанийлан коллективно ямдылалтыныт. Испытаний пионер-шамычын кугу пайремже жапыште эрта. Пионер-шамыч испытаний жапыште сай результатым ончыктышаш улыт,—манын Мария Васильевна мутшым кошартыш.

Мария Васильевна почеш отряд вожатый Шевелева пионер-шамыч дене пионерский организацийлан В. И. Ленинын лӱмжым пумылан 15 ий темме кече нерген ойлыш.

— 15 ий ожно,—ойла тудо,—1924 ий 23 майыште пионерский организацийлан Владимир Ильич Ленинын лӱмжым пуымо. Тиде кече темдалан, юный ленинец-шамычлан, да тыгак мланнат пеш кугу пайрем кече. 15 ий коклаште пионерский организаций пеш кугун кушкын. Мемнан республикыштат 40 тӱжем утла пионер уло. Пионерский организаций родиным йӧратыше, партий ден правительстволан, пионерын первый йолташыже Сталин йолташлан преданный пионер-шамычым воспитатла. Пионер кокла гыч кушкын шумекышт герой, летчик, государственный деятель, научный пашаең, агроном, учитель, артист, инженер-шамыч лийын лектыт. Пионерский организацийлан Ленин лӱмым пуымо кечым мемнан пионерский отряд тунеммаште кугу сеҥымаш дене вашлиеш. Отрядыштына ик начар тунемше пионер уке. Тиде кугу пайрем лачак испытаний жапыште лиеш. Пионер-шамыч пайремлан ямдылалтмаште дене пырля, испытанийлан образцово ямдылалтыт. Ме тиде замечательный датым испытанийым сай сдатлымаш дене отметитлена.

Шевелеван ойлымыжо почеш пионер-шамыч выступатлышт. Нуно тиде замечательный кечым сай вашлиймышт нерген кутырышт.

Беседа пытыш. Пианист Рита Клюбникова пианино дене сылне мурым шокта.

— Айста рвезе-шамыч тӱшкан тустепым куштена,—мане шоптыр гай шем шинчан мотор изи ӱдыр. Чылалат кругыш шогалын кушташ тӱҥальыч. Куштымек Бирюков Шура пеш сылнын Полина Осипенко нерген почеламутым каласыш. Варажым кругыш шогалын модаш тӱҥальыч. Музык почеш „Тачанка" мурым тӱшкан мурышт. Модын-вошгыл, куштымек мӧҥгӧ мӧҥгышкыш кайышт. Отрядный сбор пеш веселан эртыш.

Пионер-шамыч отрядвой сборлан пеш куаненыт. Нуно пионерский организацийлан В. И. Ленинын лӱмжым пумо кечым достойно вашлийыт.

И. Рожкин.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ КОНФЕРЕНЦИЙЫМ ЭРТАРАШ ЯМДЫЛАЛТМАН

ВКП(б) ЦК ден ВЛКСМ ЦК-н пропаганда нерген постановлениййыштым шуктымо нерген ВЛКСМ ЦК VIII пленумын постановлениййыштыже раш каласыме:

„Теоретический конференций-шамычын кӱкшӧ идейный уровеньжым обеспечитлаш. Нуным тщательно ямдылалтме годым гына эртараш".

Теоретический конференцийым эртарымаште эн ончычак ВЛКСМ ЦК VIII-ше пленумын тиде указанийжым шотыш налаш кӱлеш. Чынак, теоретический конференцийлан „айда йӧра" манын ямдылалташ гын, тема шотышто да докладчик-шамыч нерген шоналтыде ыштыш гын, теоретический конференций живой да активный обсуждатлымаш характеран лийын ок керт, тудо пайдам огеш пу, садлан тыгай конференцийым эртараш разрешитлаш ок лий.

ВЛКСМ Йошкар-Ола горком „Две тактики социал-демократии в демократической революции" тема дене теоретический конференцийым эртарышаш. Теоретический конференцийлан 22 апрельыште ямдылалташ тӱҥалме. Первичный организацийлашке теоретический конференций эртарышаш планым 3 майыштак колтылмо. Кум докладчикым выделитлыме. Комсомолец-шамычлан кок гана Йошкар-Олаште консультацийымэртарыме. Тедла нимо ыштылтын огыл манаш лиеш.

Теоретический конференций 26 майыште лийшаш; жап ынде шагал гына кодын, но конференцийлан Йошкар-Ола горкомол але ямдылалтын шуктен огыл. Але марте докладчик-шамыч конспектыштым представитлен огытыл. Южыжо иктаж кок кече гыч гына пуэна манын ойлат, а вет срок 20 майыле.

Первичный комсомольский организаций-шамыч гыч южыжо але ямдылалташат тӱҥалын огытыл. Теве Наркомпрос пеленсе комсомольский организаций эше ок ямдылалт да ямдылалташат ок шоно.— Мемнан чыла комсомолец районышто лийыт— ойла секретарь Лебедев йолташ.

Совнарком пеленсе комсомольский организаций секретарьын заместительже Лежнин йолташ теоретический конференций нерген але нимом колын огыл.

Лесоинститут пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Ларионов йолташ конференций нерген шкеже пала гынат, комсомолец-шамычлан увертарен огыл. Теве тыгерак посна комсомольский организаций-шамыч „ямдылалтыт".

Консультаций шотышто горкомол сайын шоналтен огыл. Май тылзыште Парткабинетын консультацийым эртарышаш планжым ончалаш гын, теоретический конференцийлан ямдылалтме шот дене тушто консультаций иктат ок лий, моло тема дене гына лийыт. Конференцийлан ямдылалтме шот дене специальный лекцият иктат лийын огыл.

ВЛКСМ Йошкар-Ола горкомлан выводым кызытак ыштман да кодшо 6 кече жапыште теоретический коференцийлан сайын ямдылалтман.

Я. Малинов.

Йошкар-Олаште парашютный вышкым оборудоватлен пытарыме. 18 майыште оласе молодежь парашют дене прыжокым ыштен. Снимкыште: парашют дене тӧрштымӧ годым.

фото М. Чуршуковын.

УЧИТЕЛЬ ЧЕРНЫХ НЕРГЕН

Учитель лияш почетный да ответственный паша. Советский учитель ончылно кугу паша шога, тиде— коммунистический общестым ыштыше, большевистский партий ден родиналан мучашдыме преданный, жизнерадостный рвезе-шамычым туныктен, воспитатлен куштымаш. Южо педагог-шамыч тыгай почетный пашам начар шуктат. Теве Н-Тор'яльский педучилищыште марий йылме предмет дене туныктышо учитель Черных П. С.-ым налына. Черных марий йылмым да марий йылме туныктымо методикам ок пале. Марий йылме туныктымашым ок оцениватле. Садланак кузе лийын туге туныкта. Тудын туныктымыжо годым классыште эре спор лиеш, тунемше-шамыч шургат. Туныктымаштыже шукo ляпсусым ыштылеш. Тудо союз ден послелогым огеш различатле. „Петыр ден Йыван чодраш кайышт" предложенийыште союзым (ден) послелог манын возыкта. Тыгак марий йылме дене правила-шамычымат йоҥылыш возыкта.

Черныхын начар туныктымыжо велэ огыл, поведенийжат сай огыл. Тунемше-шамычым тӱрлӧ семын игылтеш, вурса. Урокыштo осал мутым ойла, тӱрлӧ ок кӱл выдержка-шамычым возыкта. Тыгай годым тунемше-шамыч тудлан тореш ойлат гын, тудо нуным—„мыйын ваштарешурлаш ночко неран улыда", манын вурса.

Ме, тунемше-шамыч, тидепашам Н-Тор'яльский РОНО деч содор терген налын мерым ыштыш йодына.

Тунемше-шамыч. Чылаже 22 подпись.

КОМСОМОЛЕЦ-ШАМЫЧ ОБРАЗЕЦЫМ ОНЧЫКТЫШТ

Кужмаринский ял совет кӧргысӧ чыла колхоз-шамыч (Ронгинский район) 5,5 кечыште ӱден пытарышт. Тиде кугу сеҥымаш эн первояк пашам моштен организоватлымашын, масса коклаште воспитательный пашам сайын шындымын результатше улеш. Чапаев лӱмеш колхоз ял советыште эн ончыч—14 майланак 4—5 кечыште ӱден пытарыш. Тудын председательже - комсомолец Коротков Гр. С. шошо агам эн ончыч ӱден пытарышаш верч кучедалын, тидлан чыла кӱлеш условийым ыштен.

Кужмаринский ял совет мучко шошо ага жапыште комсомолец - шамыч пеш кугу пашам ыштышт. Шоша агалан ямдылалтме годымак колхоз-шамыч пашан образецшым ончыктышт. „Ударник" колхоз пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Царегородцевын инициативше дене 30 центнер ломыжым, секальым да тулеч моло минеральный удобрениййым погымо. Тугак „Тӱҥалтыш", „Йошкар-Эҥер"-„Шуля", „Родина" колхозласе комсомолец-шамычат колхоз пашаште активно участвоватлат, пашам моштен организоватлымышт дене шошо агалан сайын ямдылалтмаш дене лектыныт.

Ял совет мучко колхозлаште пашавийымат правильно расстановитлыме. 65 постоянный звено-шамычым организоватлыме, бригадир, звеньевод - шамычлан эн активный комсомолец - шамычым ойырен шогалтыме. „Ударник" колхозын бригадирже комсомолец Козырев йолташ пашам сайын организоватлен да ӱдымашым моло бригада деч ончыч пытарен.

Ял совет кӧргыштӧ комсомолец-шамыч социалистический соревнованийын ик сай инициаторжо улыт. Комсомолец-шамыч пашаште примерым, образецым ончыктат. „Ударник" колхозысо комсомолка Ефремова Мария куралмаште ик лемехан плуг дене кече еда 0,95 га гыч 1,04 га марте куралын. „Родина" колхоз пеленсе комсомольский организацийын секретарьже Козырева Вару, комсомолец Козырев Филипп 0,99 га гыч 1,04 га марте куралыныт. Чапаев лӱмеш колхоз гыч Царегородцев П. С, „Тӱҥалтыш" колхоз гыч комсомолка Попова Лиза 1,10 га гыч 1,15 га марте куралыныт. Тугак шӱрышӧ - шамычат паша нормым утыж дене темен шогеныт.

Масса коклаште политико-воспитательный пашам кумдан шарыме. „Ударник" колхоз гыч Ефремова Мария, „Шуля" колхоз гыч Волков И. массовый пашам йӧратен ыштат, масса коклаште XVIII партс'ездын материалже-шамычым пеш сайын умылтарат. Ял совет мучко ӱдымӧ жапыште чылаже 27 номер пырдыж газетым лукмо, 9 комсомолец газета лукмаште активно участвоватленыт.

Комсомолец - шамычын шошо агаште активно участвоватлымышт дене Кужмаринский ял совет ӱдымаш планым 105 процентлан темен. Шӱльым 797,90 гам, шыдаҥым 154,00 гам да молымат ӱден пытарыме.

Комсомол чыла пашаштат ончыл радамыште улеш, тудо чыла озанлык политический кампанийыштат активно участвоватла. Кужмаринский ял советысе комсомолец-шамычын пашашт республикысе чыла комсомольский организаций-шамычын пашаштышт примерлан служитлаш тӱҥалеш. **И. Виноградов.**

ВЛКСМ Ронгинский райкомын внештатный инструкторжо

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—423. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.